pacjent.gov.pl

Nowy program profilaktyki raka płuca

Data aktualizacji
2026-10-07

Według danych Krajowego Rejestru Nowotworów (KRN) z 2022 r., w Polsce odnotowuje się rocznie około 20,7 tys. nowych zachorowań na raka płuca, a niemal 26 tys. osób umiera z jego powodu. Prognozy medyczne wskazują, że do 2029 roku liczba nowych zachorowań może wzrosnąć nawet do 32,5 tys. rocznie.

Pierwsze zauważalne objawy raka płuca często pojawiają się dopiero w zaawansowanym stadium. Głównym wyzwaniem w walce z tą chorobą jest jej późne wykrywanie.

Poważnym czynnikiem ryzyka jest palenie tytoniu: nawet 85–90% zachorowań wiąże się z paleniem papierosów. Im dłuższy czas palenia i większa liczba wypalanych papierosów, tym wyższe ryzyko zgonu z powodu choroby.

Nowy program bezpłatnych badań profilaktycznych ma na celu ułatwienie dostępu do nowoczesnych badań przesiewowych w kierunku raka płuca. Umożliwią wykrycie zmian nowotworowych na wczesnym etapie zaawansowania oraz zwiększą szanse na całkowite wyleczenie, a tym samym pozwolą zmniejszyć śmiertelność z powodu raka płuca.

Z bezpłatnego badania niskodawkowej tomografii komputerowej **(**NDTK) bez skierowania mogą skorzystać osoby znajdujące się w grupie podwyższonego ryzyka.

> **Wskaźnik „paczkolat” oblicza się, mnożąc liczbę wypalanych paczek papierosów dziennie przez lata palenia. Przykład: jedna paczka (20 papierosów) dziennie przez 20 lat, to 20 paczkolat. Taki sam wynik daje palenie 2 paczek dziennie przez 10 lat.**

Kiedy możesz skorzystać z programu

Z programu mogą skorzystać **osoby w wieku 50-74 lata**, które spełniają określone kryteria dotyczące palenia papierosów lub innych czynników zwiększających ryzyko zachorowania na raka płuca.

Możesz skorzystać z programu, jeżeli:

- masz historię palenia tytoniu, która wynosi minimum 20 paczkolat – jesteś obecnym lub byłym palaczem
- spełniasz dodatkowe kryteria – badanie NKTD wykonuje się co 12 miesięcy:
- u osób w wieku 55–74 lat z konsumpcją tytoniu większą lub równą 20 paczkolat, z okresem abstynencji tytoniowej niedłuższym niż 15 lat
- u osób w wieku 50–54 lat z konsumpcją tytoniu większą lub równą 20 paczkolat, okresem abstynencji tytoniowej niedłuższym niż 15 lat, u których stwierdza się co najmniej jeden z czynników ryzyka:

    - co najmniej 2-letnia ekspozycja zawodowa na minimum jeden z czynników

środowiskowych: krzemionkę, beryl, nikiel, chrom, kadm, azbest, związki arsenu, spaliny silników diesla, dym ze spalania węgla kamiennego, sadza,

- ekspozycja na radon
- indywidualna historia zachorowania na raka: w wywiadzie chłoniak, rak głowy i szyi, rak pęcherza moczowego,
- rak płuca w wywiadzie u krewnych pierwszego stopnia
- współistnienie przewlekłej obturacyjnej choroby płuc (POChP)

Badanie jest wykonywane również:

- co 12 miesięcy u osób w wieku 55–74 lat z konsumpcją tytoniu większą lub równą 20 paczkolat, z okresem abstynencji tytoniowej niedłuższym niż 15 lat, które zakończyły leczenie raka płuca i 5-letni proces monitorowania po zakończonym leczeniu
- u osób, które otrzymały zalecenie kontrolnego badania NDTK w ramach programu badań przesiewowych raka płuca, według zaleceń lekarza.

Co obejmuje program

Ścieżka pacjenta w ramach programu profilaktyki onkologicznej obejmuje pełną opiekę diagnostyczną.

- **Wizyta kwalifikująca:** lekarz przeprowadza wywiad medyczny i ocenia, czy pacjent spełnia kryteria udziału w programie.
- **Badanie NDTK:** wykonanie niskodawkowej tomografii komputerowej klatki piersiowej.
- **Wizyta wynikowa:** omówienie wyników z lekarzem oraz wydanie dalszych zaleceń.
- **Kolejne badanie kontrolne NDTK: w**ykonywane w ramach długofalowego monitorowania stanu zdrowia pacjenta.

> **Niskodawkowa tomografia komputerowa (NDTK) to bezpieczna metoda diagnostyczna, w której dawka promieniowania jest znacznie niższa niż przy standardowej tomografii klatki piersiowej, przy jednoczesnym zachowaniu wysokiej jakości obrazu.**

Przed NDTK nie robisz badania krwi, nie musisz być na czczo.
W wyniku badania NDTK dostaniesz standaryzowany opis istotnych klinicznie zmian stwierdzonych w płucach, śródpiersiu, sercu, naczyniach wieńcowych, ze szczególnym uwzględnieniem guzków płuca jako zmian mogących odpowiadać wczesnemu rakowi płuca.

Przeczytaj o programie w zakładce Profilaktyka: Program profilaktyki raka płuca.

Pierwsze zapisy na darmową tomografię klatki piersiowej ruszą w drugiej połowie października 2026 roku, po rozstrzygnięciu konkursów ogłoszonych przez NFZ i podpisaniu umów z realizatorami. Narodowy Fundusz Zdrowia rozpoczął nabór placówek medycznych, które będą realizować nowy program profilaktyczny w kierunku raka płuca.

Podstawa prawna

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14 lipca 2026 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie

świadczeń gwarantowanych z zakresu programów zdrowotnych **Dz.U. 2026 poz. 976**

Przeczytaj także

O onkologii dla każdego

Choroby nowotworowe obecnie nazywane są cywilizacyjnymi. Aż 90-95% nowotworów wynika ze stylu życia. Duży wpływ na częstość ich występowania mają między innymi: brak aktywności fizycznej, używki, stres, zanieczyszczenie środowiska

Program profilaktyki chorób odtytoniowych (w tym POChP)

Szacuje się, że ponad 9 mln dorosłych Polaków pali papierosy, a 60 tys. z nich umiera rocznie przedwcześnie z powodu chorób z nim związanych. Dlatego tak ważna jest pomoc osobom palącym w rzuceniu nałogu

Palenie – dlaczego jest tak groźne

Obecnie wiadomo, że tytoń wywołuje około 20 różnych nowotworów. Jest najczęstszym czynnikiem rakotwórczym